

Oslo, 5. oktober 2017.

Styreleder Anne Enger
Sykehuset Innlandet

Sykehuslokalisering i Innlandet – en mangesidig sak hvor plasseringen er EN av faktorene.

Regjering og Storting har besluttet at Hedmark og Oppland skal slås sammen til Innlandet, i areal en hel landsdel. Området er fragmentert og lider, til dels, av svært dårlig samhandling. Beslutningen trenger derfor å bli fulgt opp med nødvendige tiltak for bedre samkvem. Manglende tverr-samband er mest merkbart. Lokalisering av hovedsykehuset kan bidra til omstilling her, til å knytte dalførene sammen i et felles bo- og arbeidsmarked. Det vil bidra til å løfte hele Innlandet opp og fram.

At ordførerne, Erik Hanstad, Einar Busterud, Bjørn Iddberg og Espen Granberg Johnsen, erkjenner sykehusets avhengighet og nærhet til **by** p.g.a. kompetanse-miljøene der, er et steg framover. Det er ubestridelig at velfungerende sykehus støtter seg på tjenester i nærheten.

Tungtveiende argumenter er framført av regionrådslederne Bjarne Holø i Nord-Gudbrandsdalen, Ragnhild Aashaug i Fjellregionen og Inger Torunn Klosbøle i Valdres: «*Vi må sette pasientene i fokus.*» **og** «*Det må tas hensyn til geografi og avstander.*» Sagt på en annen måte: Det er urimelig at medmennesker i Innlandet, nettopp de som har lengst vei til sykehus i dag, skal tvinges til enda lengre reisevei i framtiden. Bygdefolk er ikke mindre verdt enn byfolk.

Og hva med den umælende massen av fritidsboere (uten stemmerett) i Innlandet? Valdres har nå flere fritidsboliger enn fastboende mennesker. I tider av året omgjøres Beitostølen til en by. Ja, både Hedmark og Oppland har store hyttetall. Fritidsboerne har vel samme krav på god tilgang til legehjelp som fastboende? Kan vi ane en fellesnevner for lokalisering med det som hittil er nevnt?

Innlandets triste virkelighet ble satt i fokus av Aftenposten, mandag 18. oktober 1999 – over hele forsiden: *Innlands-Norge: Taper velferdskampen*. Informasjonene kom fra fylkesmennene Knut Korsæth i Oppland og Sigbjørn Johnsen i Hedmark. *Ingressen* lød som følger:
«Hedmark og Oppland har landets største andel av innbyggere over 60 år, svak økonomisk vekst, kvinnene føder færre barn enn gjennomsnittet og utdannelsesnivået er lavest i landet. Nord-Norge har tatt den distriktspolitiske oppmerksomheten. Innlands-Norge sakker etter.» Etter snart 18 år, tør det være tid for spørsmål: Hva er blitt gjort for å rette på dette? Hva er resultatene?

- Kunne det samme ha vært skrevet i dag?

Stor-flyplassen ved Fagernes ble åpnet for trafikk 31. oktober 1987. Selv med sterkt subsidierte innenlands ruteflyvninger, har årlig passasjertall aldri passert 30.000 (tidlig på 1990-tallet). Ruteflyene er borte. Ifølge informasjon 1. juni 2017 i avisen Valdres, må tallet opp i 45.000 per år. Avinors tall var 1308 passasjerer med charterfly til Valdres i fem vintermånedene 2015 – 2016. Å si at dette viser en desperat mangel på trafikk, er vel ingen overdrivelse? Men det utrolige er, at fortsatt står denne flyplassen uten rasjonelt vegsamband mot Gudbrandsdalen, prosjektert i 1989! Like viktig som vei er professionell, internasjonal markedsføring av reiselivstilbudene i *hele* Innlandet. Den kompetansen finnes i Lillehammer. Se vedlagte innlegg i avisen Valdres 6.12.2016.

Veiprojektet fra 1989 fra flyplassen mot Lillehammer og Gudbrandsdalen, ble framlagt av entreprenør Bragerhaug (som bygget flyplassen) sammen med Oppland Byggkonsult i Gjøvik. Vei videre østover fra Lillehammer til Rena, var sterkt framme i funksjonstiden til den legendariske fylkesmannen i Oppland, Hans J. Gabrielsen, (1948 - 1961).

Ref. mitt innlegg i GudbrandsdalenDagningen 9.11.2016: «...la meg nevne, ikke av misunnelse eller for å få fram egoet i oss, men for å observere fakta. Kystbefolkningen har sjøen, havet; for næring, for kommunikasjon og for billig transport. Her ligger en svært stor ulikhet mellom kyst og innland. Bør rikspolitikere ta denne observasjonen «ombord» når veimidlene fordeles?»

Et tilbakeblikk kan være både artig og nyttig: Etter vurdering av flere alternativer, besluttet Stortinget 7. aug. 1827 at Lillehammer ble kjøpstaden ved Mjøsa. Interessant i vår tid er én av begrunnelsene: *-en ny kjøpestad under ellers like vilkår blir ønskeligere i samme forhold som den er lengre bort fra andre kjøpesteder.* Se Knut Korsæths bok: Kongens amt folkets fylke. Eget forlag.

Innlandets geografiske midtpunkt sies å være i Fåvang østfjell (nord for Tretten) i Gudbrandsdalen.

Bør avstanden til andre hovedsykehus, Trondheim, Bergen, Oslo, også tillegges betydning ved valg av lokalisering for hovedsykehus i Innlandet? Kanskje kan dét alene hjelpe til klarhet?

Ordfører Einar Busterud synes å være en dyktig mann med sine meningers mot. Dersom han ønsker og mener å evne det, bør det ryddes plass til ham i en sentral stilling, med base i Lillehammer, for å gå løs på den store utfordringen: Å eliminere fragmenteringen og få fart på Innlandet!

Alt sammen henger sammen med alt! Helsesektoren og sykehusstrukturen er intet unntak. Sverige er vår viktigste handelspartner. Det meste, bortsett fra malm til Narvik, transporteres på vei. Innlandet har et åpenbart behov for kortere veisamband mot Stockholm og til fergene som krysser Østersjøen. Sammen med avdøde Jens Petter Ekornes, fant vi at ny mellomriksvei Elverum – Malung, vil reducere kjøredistansen Hamar – Stockholm ca. 10 mil, hver vei, relatert til den vanlige ruten via Kongsvinger og Karlstad. Elverum – Malung kommer til å gi alle Mjøsbyene og Innlandet utviklings-energi. Den bør derfor inngå i planarbeidet for å styrke region Innlandet. (Svenskene vil trolig kunne få EU-stønad slik de fikk i Bohuslän for E6.) Spørsmålet melder seg: Vil dette sambandet tilføre sykehuset i Elverum pasientgrunnlag fra Värmland?

Veipolitikk i Innlandet = Lottorekka! For flere år tilbake sluttet politikerne i Hedmark og Oppland seg til «Lottorekka» for utvikling av veinettet, 2, 4, 6, 16. Der er «autopiloten» slått på! Om verden utenom argumenterer med alternative, nødvendige nyvei-investeringer og henviser til bærekraft og innovasjon, nytenkning og omstilling, er det til ingen nytte. Men noen i Innlandet ser det uheldige i denne holdningen og hevder at nettopp lokalisering av Hovedsykehuset i Innlandet trolig fører til revurdering og vitalisering.

Konklusjon.

Lokaliseringsspørsmålet bør ikke henge seg opp i dagens veinett ettersom a) valget har mange aspekter, 2) angår svært mange parter og 3) har svært lang tidshorisont. Valget kan bidra til:

- ***Utvikling av bo- og arbeidsmarked på tvers av dalførene som vil trekke til seg ny spesialkompetanse innen mange fagfelt***
- ***Ny, direkte mellomriksvei mellom Stockholmsområdet (det mest folkerike på den skandinaviske halvøy & mottakere av eksport fra Norge) - alle Mjøsbyene/Innlandet***
- ***Komplettre veisamband Trysil – Bergen, m.a.o. på tvers av Syd-Norge***
- ***Komplettre veisamband, gjennom Innlandet: Stockholm – Trondheim/Bergen samt et utall av destinasjoner mellom dem***
- ***Kort sagt: Gå i «strupen på» fragmenteringen og forgubbingen i Innlandet samt forbedre og komplettre veitransportrutene i Norge***

Vennlig hilsen
Paul Barkve

Dette brevet med vedlegg er også sendt til:

Helseminister Bent Høie
Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen
Statssekretær Tom Cato Karlsen
Næringsminister Monica Mæland
Kommunalminister Jan Tore Sanner

Storingsrepresentant Ivar Odnes
Storingsrepresentant Olemic Thommesen
Storingsrepresentant Tore Hagebakken
Storingsrepresentant Rigmor Aasrud

Vegdirektør Terje Moe Gustavsen
Adm.dir. Ingrid Dahl Hovland
Avdelingsdirektør Aud Margrethe Riseng
Regionvegsjef Per Morten Lund

Fylkesmann Sigbjørn Johnsen
Fylkesmann Sigurd Tremoen
Tiltredende fylkesmann Knut Storberget
Fylkesordfører i Oppland
Fylkesordfører i Hedmark
Fylkesordfører i Buskerud

Regionrådsleder Inger Torunn Klosbøle
Regionrådsleder Ragnhild Aashaug
Regionrådsleder Bjarne Holø
Regionrådsleder Oddvar Grøthe

Ordfører Erik Hanstad
Ordfører Einar Busterud
Ordfører Bjørn Iddberg
Ordfører Espen Granberg Johnsen
Ordfører Hans Oddvar Høistad
Ordfører Anita Ihle Steen
Ordfører Ole Gustav Narud

Direktør Kristin Krohn Devold
Divisjonsdirektør Margrethe Snekkerbakken
Hotelldirektør Atle Hovi

Tidl. fylkesmann Knut Korsæth
Lege Jørgen Hurum
Regionråd Knut Arne Gurigard
Tidl. markedsjef Jan Gjære
Tidl. stortingsrepresentant Inger Enger
Jo Erik Frøise, Norsk Industri
Tidl. regionråd Arne Bang
Professor em. Bjørg Marit Andersen
Tidl. ordfører Jan Halvard Brekko
Innlands-avisene: Valdres, GD, OA, HA, Østlendingen, Fjuken